

Záznam z XLVIII. Akademického fóra
<http://jcmf.cz/osov>

Věda a vzdělávání v programu Vlády

**Veřejný, volně přístupný seminář se konal ve čtvrtek 27. února 2014, 14:00-17:00,
v posluchárně v sídle Jednoty českých matematiků a fyziků, Praha 1, Žitná 25.**

Přílohy:

- Z-0 Průvodní dopis k k Záznamu z XLVIII. Akademického fóra.
- Z-1 Záznam z AF-XLVIII.
- Z-2 Účastníci AF-XLVIII.
- Z-3 Z Programového prohlášení Vlády České republiky.
- Z-4 E. Syková: Věda a výzkum by zasluhovaly samostatné ministerstvo.
- Z-5 T. Stöckelová: Věda ve společnosti.
- Z-6 J. Musilová: Hodnocení vědy.
- Z-7 L. Pátý: Současné neporozumění obsahu slova věda.
- Z-8 K. H. Siemsen: Finlands education system in trouble.
- Z-9 STEM: Science, Technology, Engineering, Mathematics.

Po zahájení ve 14:15 a uvítání podal M. Černohorský k programu uvedenému v pozvánce, dokumentačně podloženému v jejích přílohách, zveřejněných i na adrese <http://jcmf.cz/osov> (materiály XLVIII. AF), informace k těmto bodům:

1. Informace.

1.1. Ze schůze (27.2.2014) školského výboru Poslanecké sněmovny PČR (Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu).

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy Marcel Chládek, ministr kultury Daniel Herman a místopředseda Vlády pro vědu, výzkum a inovace Pavel Bělobrádek informovali členy Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu o svých agendách.

M. Černohorský se části schůze (výklad M. Chládky, D. Hermana) zúčastnil jako host. Mimo jednací sál byla jím sjednána vystoupení na Akademickém fóru s vicepremiérem pro vědu, výzkum a inovace Pavlem Bělobrádkem a s ministrem kultury Danielem Hermanem.

Poseminární poznámka:

Uplatnění nejnovějších zjištění může usnadnit objasnění a pozitivní uzavření, resp. vývoj témat (1) nezákonnost v RVVI, (2) ustavení Národní rady pro vědu, (3) současné zahraničně-politické aspekty ICRC viděny s respektováním fakt prenatální fáze před více než deseti lety, (4) bruselské fondy. Pro kompetentní místa státní správy jsou nepochybně k dispozici dostatečně bohatá a konkrétní fakta prokazující, že bez otevřenosti procesů a bez zveřejňování

dosud utajovaných, resp. nezveřejňovaných údajů o hospodaření s veřejnými prostředky nedojde k žádoucímu zabezpečení provozu budovaných rozsáhlých kapacit.

1.2. Jmenování profesorů.

Stanoviska a vyjádření prezidenta republiky a ministrů školství, mládeže a tělovýchovy ke jmenování profesorů mohou být vnímána jako nežádoucí mystifikace (nechtěná? pro neznalost zákona? pro jeho nepochopení?) neinformované části veřejnosti, když se jí jako opodstatněné předkládaly vadné názory vysokých ústavních činitelů, nerespektující při současně legálně platná, zcela jasná zákonná ustanovení. Problém by měl srozumitelné vysvětlení jedině v případě, kdyby příslušní činitelé (nejen prezident a ministři) buď svou zákonnou povinnost neznali, anebo nebyli schopni či ochotni jí dostát. U věci znalých představitelů státní správy se však právem předpokládá, že nebudou směřovat nebo zaměřovat zákonnost jmenování profesorem a fakultativnost předávání jmenovacího dekretu, jak tomu po celé týdny, bez důrazného odmítnutí z kompetentních míst, bylo. Není to dobrá předzvěst pro nadcházející diskusi k návrhu novely zákona o vysokých školách, kdy půjde o mnohem vážnější věci týkající se terciární oblasti vzdělávání a vědy a výzkumu.

1.3. Termín věda v Programovém prohlášení Vlády.

V příloze Z-3 jsou výňatky z Programového prohlášení vlády, týkající se vědy a vzdělávání. Narozdíl od terminologie zahrnující vědu pod termín výzkum (tak je namnoze chápán název Rada pro výzkum, vývoj a inovace) se používá jak termín (a pojem) věda, tak termín (a pojem) výzkum („místopředseda Vlády pro vědu, výzkum a inovace“). Uplatnění termínu věda je svou funkcí pozitivním prvkem, pokračování v jeho vytěsňování z oficiálních dokumentů by opravňovalo k názoru, že věda je z hlediska vrcholných orgánů státní správy přes všechny deklarace o prioritách programově bezprizorní. Viz také (Z-7).

1.4. Národní rada pro vědu.

Programové prohlášení Vlády avizuje ustavení Národní rady pro vzdělávání „jako platformy pro odbornou diskusi, formulování klíčových směrů rozvoje vzdělávací soustavy a řešení aktuálních otázek ve školství“. Není nic přirozenějšího, než že obdobné grémium vznikne i pro vědu, vedle Rady pro výzkum, vývoj a inovace, orientované trvale upřednostněně (a jistě oprávněně, k prospěchu příslušných oblastí) na aplikovaný výzkum a inovace (jako jednu z důležitých známek její angažovanosti i v oblasti vědy lze uvést Návrh na založení nadace Český vědecko-technologický institut, viz bod 1.5). Na vědu orientované grémium, všemi svými členy v plném rozsahu vědecky vysoce kvalifikované, může vzniknout spontánní aktivitou vedení České konference rektorů, Rady vysokých škol, Akademie věd ČR a Učené společnosti ČR. Exekutiva by měla vznik takto ustavené Národní rady pro vědu jako respektovaného reprezentanta synergicky vystupujících představitelů vrcholných institucí akademické obce ne-li přímo iniciovat, tak s plným porozuměním vítat a její existenci k prospěchu obecnému i vlastnímu při aktivitách zaměřených na uspokojování nejen partikulárně, ale především celospolečensky závažných zájmů využívat. Jejimi členy by proto měly být vysoce renomované osobnosti vědy známé svým působením právě v uvedeném duchu.

1.5. Návrh na založení nadace Český vědecko-technologický institut.

Plný text Návrhu (12 s.) byl připojen k pozvánce na XLVIII. Akademické fórum. Zatím nejsou známy informace o reakcích zainteresovaných prostředí, dá se však předpokládat, že projekt vzbudí značný zájem nejen potenciálních kandidátů zainteresovaných na vlastní uplatnění se v něm, a vyvolá i odjinud jak podpůrné, tak kritické připomínky.

1.6. Finsko: Ztráta výlučného postavení s pozitivními výsledky vzdělávací soustavy.

Značné pozornosti zasluhuje článek Finland's education system in trouble (Z-8). Při kladné pověsti, které se těší v posledních letech finské školství, je zvlášť zajímavý fakt, že nyní registrovaný pokles úrovně byl před čtyřmi lety s odůvodněním předpovězen.

1.7. STEM – Science, Technology, Engineering, Mathematics.

Stručná charakteristika potřeby, cílů, projektů a odkazů k problematice vzdělávání v USA (Z-9) a poukaz na současné aktivity Bílého domu v oblasti vzdělávání stojí za pozornost – jako by šlo o analogii americké reakce na překvapivě vnímané vypuštění sputniku v roce 1957.

1.8. E. Syková: Věda a výzkum by zasluhovaly samostatné ministerstvo.

Právě vyšlý rozhovor (25.2.2014) s Prof. Sykovou (Z-4) je vítanou aktualitou v souvislosti s jejím vystoupením na dubnovém Akademickém fóru.

1.9. Členové Vlády a členové Předsednictva ČR na Akademickém fóru.

Pro Akademické fórum byla sjednána kromě již zmíněných vystoupení členů Vlády Pavla Bělobrádka a Daniela Hermana (termín v obou případech v jednání) a senátorky Evy Sykové (17.4.2014) vystoupení rektora Univerzity Karlovy Tomáše Zimy, předsedy České konference rektorů (20.3.2014) a rektora Masarykovy univerzity Mikuláše Beka, místopředsedy České konference rektorů pro oblast vzdělávání (22.5.2014).

2. Tereza Stöckelová: Věda ve společnosti.

Tereza Stöckelová (Sociologický ústav AV ČR), členka sedmičlenného mezinárodního týmu, který vypracoval obsažnou zprávu (A4, 36 s) Science in Society: caring for our futures in turbulent times, viz http://www.esf.org/uploads/media/spb50_ScienceInSociety.pdf. referovala o výsledcích. Její prezentace (Z-5) usnadňuje orientaci ve zprávě i tomu, kdo vyklad k ní neslyšel.

3. Jana Musilová: Hodnocení vědy.

Prezentace Jany Musilové (Z-6) má pro čtenáře, který se v hodnocení vědy s přehledem orientuje, sama o sobě svěbytnou, dobře srozumitelnou vypovídací hodnotu jako charakteristika současného stavu přípravy na mezinárodní hodnocení pracovišť Akademie věd a jejich vědeckých týmů v roce 2015. Vyznačuje se vysokou konkrétností a uplatnitelností řady prvků i jinde než jen v Akademii.

4. Diskuse.

Zcela převážná část diskuse se týkala hodnocení vědy. Přednesený příspěvek L. Pátého, jehož hlavní myšlenka byla předložena písemně (Z-7), byl přijat s jednoznačným souhlasem, s výslovným přáním, aby jeho závažnost byla tlumočena panu vicepremiérovi Bělobrádkovi. .

5. Výhled na další Akademická fóra.

Na nejbližších Akademických fórech vystoupí

- vicepremiér pro vědu a výzkum Pavel Bělobrádek (termín v jednání);
- ministr kultury Daniel Herman (termín v jednání);
- rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima, předseda České konference rektorů;
- rektor Masarykovy univerzity Mikuláš Bek, místopředseda České konference rektorů pro oblast vzdělávání;
- ředitelka Ústavu experimentální medicíny AV ČR Eva Syková, členka Senátu PČR.

AF-XLIX	Čtvrtek	20.3.2014	Vysoké školy a věda	T. Zima
AF-L	Čtvrtek	17.4.2014	Národní rada pro vědu	E. Syková
AF-LI	Čtvrtek	22.5.2014	Vysoké školy a vzdělávání	M. Bek

XLVIII. Akademické fórum skončilo v 17:20.

8.3.2014

Prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc.,
předseda Odborné skupiny Organizace výzkumu ČFS JČMF

Seminární adresa:

Prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc.,
Ústav teoretické fyziky a astrofyziky
Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity
Kotlářská 2
611 37 Brno

cernohorsky@physics.muni.cz

Tel. 605 707 876